

KARJAA KROGGÅRD LÅNGAMOSSARNA

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Jan Fast 1993

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA

Utgrävning av en
stenåldersboplats

Jan Fast 1993

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
2. KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA-PRESENTATION AV UTGRÄVNINGSPLATSEN.	2
3. UTGRÄVNINGSOMRÅDETS BELÄGENHET OCH TOPOGRAFI	3
4. UTGRÄVNINGSTEKNIK	3
5. JORDARTER/KULTURLAGER	3
6. FYNDMATERIAL	4
7. SAMMANFATTNING	4
8. NEGATIVFÖRTECKNING	6
9. DIAPOSITIVFÖRTECKNING	7
UTDRAG UR GRUNDKARTA	8
KARTOR	9
BILDPLANSCHER	15
BILAGA	

INLEDNING

På stenåldersboplatsen vid Långåmossarna i Kroggård by i Karis stad utförde undertecknad en arkeologisk utgrävning under tiden 31.5-11.6.1993. Utgrävningen organiserades som en kurs i arkeologisk utgrävningsteknik vid Karis medborgarinstitut som också stod för utgrävningens kostnader.

Stenåldersboplatsen vid Långåmossarna upptäcktes av Lisbet Ljung från Karis år 1992. Boplatsen inspekterades och provgrävdes av undertecknad redan samma år (se insp. och provgrävningsrapport i arkeologiska avdelningens topografiska arkiv).

1993-års utgrävning utgjorde en direkt fortsättning på 1992- års provgrävning och syftade på att utgräva en del av den alldeles vid sandgropskanten belägna fyndrika delen av boplatsen som hotades av erosion.

Som forskningsassistent fungerade fil. stud Niklas Sundholm och skolelev Heini Inkinen och som grävare deltagarna i kursen.

Vanda den 15.3.1993

Jan Fast

2. KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA

Utgrävning av en stenåldersboplats

By: Kroggård

Lägenhet: 1:25 Västergård (ägare Karl-Göran och Krister Lindgren, adr. Västergård/Grundsjo, 10380 Grundsjo).

Grundkarta: 2014 08 KARIS (H:fors 1982 med påtryck 1990).

Utgrävningens koordinater: X=6661 84 Y=2487 36 och Z=ca 33-34 m.ö.h.

Utgrävningens fynd: NM 28201:1-1016.

Sidorna 15-18 är bildtavlor innehållande bilder av negativerna nr. 96240-96256.

Diapositiven nr. 29186-29198.

Förteckningar över negativerna och diapositiven finns i slutet av rapporten s. 6-7.

3. Utgrävningsområdet belägenhet och topografi

Boplatsen är belägen på en sandig backe ca 500 m. söderom stamväg 51 (Helsingfors-Hangö) något österom Långån. Från stamvägen kan platsen nås via en skogsbilväg som leder till en Kimmen benämnd äng.

Boplatsfynd har upplöckats på hela skogsbilvägen och i den norra samt sydvästliga delen av den privatsandgröp som anlagts delvis på boplatsen. Fynd bestående av kvartsavslag har härutöver plockats ca. 50 m. nordväst om sandropen nära backkrönet på en plats som av markägaren använts som vändplats. På boplatsen sluttar terrängen ställvis rätt brant mot sydväst och sydost. Jordmånen består av mycket fin sand som ställvis övergår i silt. Omedelbart österom och sydostom boplatsen finns våtmarker.

Vegetationen på platsen består främst av mycket tät granskog, undervegetationen främst av mossa och ris.

4. Utgrävningsteknik

Före utgrävningens början hade markägaren röjt bort den på forskningsområdet växande granskogen. Strax före utgrävningen pålades även ett ca. 52 kvadratmeter stort grävningsområde i nord sydlig riktning vid sandropskanten. Innanför grävningsområdet föll den fyndrikaste av provgröparna från provgrävningen 1992 (se utgr. rapport J. Fast 1992 i arkeologiska avdelningens topografiska arkiv).

Själva utgrävningsarbetet inleddes med avtorvning med spade. Grävandet av kulturlagret företogs med murslev i 10 centimeters lager i kvadratmeterstora rutor. Efter att ren bottenjord nåtts över hela utgrävningsområdet kontrollgrävdes hela området ännu med spade. Eftersom markägaren behövde det nu utgrävda området för sandtäkt lämnades området oigentäckt efter utgrävningen.

Utgrävningens fynd togs till vara med en kvadratmeters noggrannhet. Viktigare föremålsfynds noggranna fyndplatser uppmättes med en centimeters noggrannhet varefter fyndets höjd avvägdes.

Som utgrävningens fixpunkt användes samma stora jordfasta sten som under provgrävningen år 1992 (höjd 31,31 m.ö.h./avvägningstal 230).

Utgrävningen dokumenterades både fotografiskt och genom att rita kartor. Utgrävningens första, andra och tredje nivå fotograferades. Förutom de ordinarie nivåbilderna togs även detalj-, översikts- och arbetsbilder. Nivåkartor ritades med 10 cm:s mellanrum i skala 1:50 en profilkarta 1:25 samt en yt-/bottenavvägningsskarta 1:100. En översiktskarta ritades med hjälp av observationer på platsen och grundkarta i skala 1:2000.

5. Jordarter/kulturlager

Utgrävningsområdets största djup överskred en meter men endast i den östligaste

delen av utgrävningsområdet. Ren bottensand nåddes över sgs. hela utgrävningsområdet redan på i medeltal 40 cm:s djup från markytan räknat. Beroende på den täta vegetationen på platsen var torvlagret över hela utgrävningsområdet förhållandevis tunnt. Under detta låg ett tunnt lager urlakningsjord varefter det rödbruna kulturlagret tog vid. I grävningens nordvästra del bestod jordmånen genast under torvlagret av endast svagt smutsfärgad mjåla.

Kultur- och fyndlagret var till övervägande del förhållandevis tunnt men starkt färgat vilket gjorde att nyare störningar i lagerföljden var förhållandevis enkla att upptäcka (t.ex. en rotvälta i grävningens sydvästra del). I grävningens östra del var kulturlagret oenhetligt och delvis överlagrat med upptill 30-40 cm ren fin sand antagligen till följd av vågerosion.

Fynden korrelerade tydligt med kulturlagrets färgning, desto starkare färg på kulturlagret desto mer fynd. Under det färgade sandlagret övergick jordmånen småningom över hela området i silt och lera genom vilka endast några smutsgröpar sträckte sig.

Vid utgrävningen påträffades fyra fasta fornlämningar, resterna av en gropeldstad vid den jordfasta stenen i ruta 107-108/522, en stor men fyndfattig smutsgröpa (foto 96241) som delvis förstörts av sandtäckt samt två mindre smutsgröpar varav den andra mycket rik på keramik. Från gropeldstaden erhöles ett litet men sannolikt representativt kolprov.

6. Fyndmaterial

Fynd gjordes över hela utgrävningsområdet, särskilt fyndrika var emellertid gropeldstaden och den ena av de mindre smutsgröparna (ruta 104/523).

Fyndmaterialet från utgrävningen är förhållandevis rikligt och består till övervägande del av lerkärlsbitar, kvartsavslag och brända ben. Något förvånande är den förhållandevis stora mängden fragment av slipade stenföremål. I fyndmaterialet ingår även fragment av leridoler av "Pemar typ" Särskilt intressant är ett idolfragment med mycket detaljerad ornering, eventuellt föreställande en människofigur med upplyfta händer.

Lerkärlsbitarna från boplatsen tillhör till största delen stilart I:2 men med finns även några bitar äldre tidig kamkeramik och snörkeramik. Kännetecknande för den yngre tidiga kamkeramiken från boplatsen är dess stora porositet som möjligen beror på att keramiken avmagrats med kalksten. Orneringen (som ofta är sgs. helt yttäcknade) är nästan uteslutande utförd med smal strecklikande stämpel, några bitar uppvisar tecken på målning med rödockra.

Även benmaterialet är förhållandevis rikligt och välbevarat, på basen av en mycket yttlig genomgång verkar sälben helt dominera materialet.

7. Sammanfattning

Vid utgrävningen av stenåldersboplatsen vid Långåmossarna i Kroggård i Karis utgrävdes sommaren 1993 ett område på sammanlagt ca. 52 kvadratmeter.

Jordmånen på utgrävningsområdet bestod av stenblandad fin sand och mjäla.

Under torvlagret påträffades ett så gott som hela utgrävningsområdet täckande förhållandevis tunnt men fyndrikt kulturlager. I utgrävningsområdets östra del övertäcktes sot och smutsfärgade avlagringar av upptill 40 cm ren mjuk sand. Kulturlagret verkar följa den forna strandlinjen som ett tunt endast ca. 5 meter brett bälte och fortsätta både åt nordost och sydväst från det nu utgrävda området.

Vid utgrävningen påträffades tre smutsgröpar och rester av en gropelldstad som anlagts vid en stor jordfast sten. De förhållandevis rikliga utgrävningsfynden består till övervägande del av lerkärlsbitar tillhörande stilart I:2 med inslag av äldre tidig kamkeramik och några bitar snörkeramik. Övriga fynd är två skiffermejslar, slipstenar, fragment av slipade stenföremål och leridoler samt brända ben. Bland avslagsmaterialet dominerar avslag av kvarts och porfyr.

Eftersom det rika boplatslagret även sträcker sig mot sydost och de här belägna delarna av boplatsen hotas av erosion av sandgropskanten är en nödgrävning av dessa delar av boplatsområdet brådskande. Fortsatt sandtäkt i sandgropens östra, nordostliga, nordvästliga och norra delar får inte företas förrän även dessa delar av boplatsen utgrävs. Sandtäkt kan däremot fortgå i sandgropens södra och sydöstra del och om också i mycket begränsad omfattning, även på platsen för det nu utforskade området. De österom skogbilvägen bevarade delarna av boplatsen med fynd av tidig kamkeramik och epineolitisk keramik bör bevaras i naturtillstånd. Detta med tanke på att endast mycket få välbevarade boplatser från denna tidsperiod påträffats i västra och mellersta Nyland.

NEGATIVFÖRTECKNING

- F:96240 Utgrävningsområdet efter röjning och pålande. Foto fr. sydväst.
- F:96241 Smutsgrop i sandgropskanten före utgrävning. Foto från söder.
- F:96242 Arbetsbild, utgrävningsområdets första lager utgrävs. Foto från sydväst.
- F:96243 Arbetsbild, forskningsassistent Heini Inkinen gräver lager 1. Foto från sydväst.
- F:96244-96245 Utgrävningsområdet i nivå 1. Foto från sydväst.
- F:96246-96247 Utgrävningsområdet i nivå 1. Foto från nordost.
- F:96248-96250 Utgrävningsområdet i nivå 2. Foto från nordost.
- F:96251-96252 Utgrävningsområdets sydvästra del i nivå 2. Foto från nordost.
- F:96253-96254 Utgrävningsområdets sydvästra del i nivå 3. Foto från nordost.
- F:96255 – Smutsgrop (keramikförande) ruta 104/523, nivå 3 Foto från sydväst.
- F:96256 Smutsgrop i ruta 105/520, nivå 3.

DIAPOSITIVFÖRTECKNING

- 29186 Utgrävningsområdet före avtorvning. Foto från sydväst.
- 29187 Smutsgrop i sandgropskanten föree utgrävning. Foto från sydväst.
- 29188 Arbetsbild, lager 1 utgrävs. Foto från sydväst.
- 29189 Utgrävningsområdet i nivå I. Foto från nordost.
- 29190 Utgrävningsområdet i nivå I. Foto från sydväst.
- 29191 Utgrävningsområdet i nivå II. Foto från nordost.
- 29192 "Rotvälta" i nivå II. Foto från nordväst.
- 29193 Arbetsbild, skolelev Heini Inkinen gräver fram keramikanhopning i lager 3.
- 29194 Keramikanhopning i lager 3.
- 29195 Utgrävningsområdets västra del i nivå III, foto från nordost.
- 29196 Keramikförande smutsgrop i lager III. Ruta 104/518.
- 29197 Eldstaden i nivå III. Foto från norr.
- 29198 Eldstaden i nivå IV. Foto från söder.

Karta 1

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA: 1992 års utgrävningsområde utmärkt med rött på kartan (●). Utgrävningsområdets koordinater: X=6661 84, Y=2487 36 och Z=ca 33-34 m.ö.h.

GRUNDKARTA 2014 08 KARIS (tryckt i H:fors 1982 med påtryckning 1990)

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA

Utgrävning av en
stenåldersboplats

Jan Fast 1993

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
2. KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA-PRESENTATION AV UTGRÄVNINGSPLATSEN.	2
3. UTGRÄVNINGSOMRÅDETS BELÄGENHET OCH TOPOGRAFI	3
4. UTGRÄVNINGSTEKNIK	3
5. JORDARTER/KULTURLAGER	3
6. FYNDMATERIAL	4
7. SAMMANFATTNING	4
8. NEGATIVFÖRTECKNING	6
9. DIAPOSITIVFÖRTECKNING	7
UTDRAG UR GRUNDKARTA	8
KARTOR	9
BILDPLANSCHER	15
BILAGA	

INLEDNING

På stenåldersboplatsen vid Långåmossarna i Kroggård by i Karis stad utförde undertecknad en arkeologisk utgrävning under tiden 31.5-11.6.1993. Utgrävningen organiserades som en kurs i arkeologisk utgrävningsteknik vid Karis medborgarinstitut som också stod för utgrävningens kostnader.

Stenåldersboplatsen vid Långåmossarna upptäcktes av Lisbet Ljung från Karis år 1992. Boplatsen inspekterades och provgrävdes av undertecknad redan samma år (se insp. och provgrävningsrapport i arkeologiska avdelningens topografiska arkiv).

1993-års utgrävning utgjorde en direkt fortsättning på 1992- års provgrävning och syftade på att utgräva en del av den alldeles vid sandgropskanten belägna fyndrika delen av boplatsen som hotades av erosion.

Som forskningsassistent fungerade fil. stud Niklas Sundholm och skolelev Heini Inkinen och som grävare deltagarna i kursen.

Vanda den 15.3.1993

Jan Fast

2. KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA

Utgrävning av en stenåldersboplats

By: Kroggård

Lägenhet: 1:25 Västergård (ägare Karl-Göran och Krister Lindgren, adr. Västergård/Grundsjo, 10380 Grundsjo).

Grundkarta: 2014 08 KARIS (H:fors 1982 med påtryck 1990).

Utgrävningens koordinater: X=6661 84 Y=2487 36 och Z=ca 33-34 m.ö.h.

Utgrävningens fynd: NM 28201:1-1016.

Sidorna 15-18 är bildtavlor innehållande bilder av negativerna nr. 96240-96256.

Diapositiven nr. 29186-29198.

Förteckningar över negativerna och diapositiven finns i slutet av rapporten s. 6-7.

3. Utgrävningsområdet belägenhet och topografi

Boplatsen är belägen på en sandig backe ca 500 m. söderom stamväg 51 (Helsingfors-Hangö) något österom Långån. Från stamvägen kan platsen nås via en skogsbilväg som leder till en Kimmen benämnd äng.

Boplatsfynd har upplöckats på hela skogsbilvägen och i den norra samt sydvästliga delen av den privatsandgröp som anlagts delvis på boplatsen. Fynd bestående av kvartsavslag har härutöver plockats ca. 50 m. nordväst om sandropen nära backkrönet på en plats som av markägaren använts som vändplats. På boplatsen sluttar terrängen ställvis rätt brant mot sydväst och sydost. Jordmånen består av mycket fin sand som ställvis övergår i silt. Omedelbart österom och sydostom boplatsen finns våtmarker.

Vegetationen på platsen består främst av mycket tät granskog, undervegetationen främst av mossa och ris.

4. Utgrävningsteknik

Före utgrävningens början hade markägaren röjt bort den på forskningsområdet växande granskogen. Strax före utgrävningen pålades även ett ca. 52 kvadratmeter stort grävningsområde i nord sydlig riktning vid sandropskanten. Innanför grävningsområdet föll den fyndrikaste av provgröparna från provgrävningen 1992 (se utgr. rapport J. Fast 1992 i arkeologiska avdelningens topografiska arkiv).

Själva utgrävningsarbetet inleddes med avtorvning med spade. Grävandet av kulturlagret företogs med murslev i 10 centimeters lager i kvadratmeterstora rutor. Efter att ren bottenjord nåtts över hela utgrävningsområdet kontrollgrävdes hela området ännu med spade. Eftersom markägaren behövde det nu utgrävda området för sandtäkt lämnades området oigentäckt efter utgrävningen.

Utgrävningens fynd togs till vara med en kvadratmeters noggrannhet. Viktigare föremålsfynds noggranna fyndplatser uppmättes med en centimeters noggrannhet varefter fyndets höjd avvägdes.

Som utgrävningens fixpunkt användes samma stora jordfasta sten som under provgrävningen år 1992 (höjd 31,31 m.ö.h./avvägningstal 230).

Utgrävningen dokumenterades både fotografiskt och genom att rita kartor. Utgrävningens första, andra och tredje nivå fotograferades. Förutom de ordinarie nivåbilderna togs även detalj-, översikts- och arbetsbilder. Nivåkartor ritades med 10 cm:s mellanrum i skala 1:50 en profilkarta 1:25 samt en yt-/bottenavvägningsskarta 1:100. En översiktskarta ritades med hjälp av observationer på platsen och grundkarta i skala 1:2000.

5. Jordarter/kulturlager

Utgrävningsområdets största djup överskred en meter men endast i den östligaste

delen av utgrävningsområdet. Ren bottensand nåddes över sgs. hela utgrävningsområdet redan på i medeltal 40 cm:s djup från markytan räknat. Beroende på den täta vegetationen på platsen var torvlagret över hela utgrävningsområdet förhållandevis tunnt. Under detta låg ett tunnt lager urlakningsjord varefter det rödbruna kulturlagret tog vid. I grävningens nordvästra del bestod jordmånen genast under torvlagret av endast svagt smutsfärgad mjåla.

Kultur- och fyndlagret var till övervägande del förhållandevis tunnt men starkt färgat vilket gjorde att nyare störningar i lagerföljden var förhållandevis enkla att upptäcka (t.ex. en rotvälta i grävningens sydvästra del). I grävningens östra del var kulturlagret oenhetligt och delvis överlagrat med upptill 30-40 cm ren fin sand antagligen till följd av vågerosion.

Fynden korrelerade tydligt med kulturlagrets färgning, desto starkare färg på kulturlagret desto mer fynd. Under det färgade sandlagret övergick jordmånen småningom över hela området i silt och lera genom vilka endast några smutsgröpar sträckte sig.

Vid utgrävningen påträffades fyra fasta fornlämningar, resterna av en gropeldstad vid den jordfasta stenen i ruta 107-108/522, en stor men fyndfattig smutsgröpa (foto 96241) som delvis förstörts av sandtäckt samt två mindre smutsgröpar varav den andra mycket rik på keramik. Från gropeldstaden erhöles ett litet men sannolikt representativt kolprov.

6. Fyndmaterial

Fynd gjordes över hela utgrävningsområdet, särskilt fyndrika var emellertid gropeldstaden och den ena av de mindre smutsgröparna (ruta 104/523).

Fyndmaterialet från utgrävningen är förhållandevis rikligt och består till övervägande del av lerkärlsbitar, kvartsavslag och brända ben. Något förvånande är den förhållandevis stora mängden fragment av slipade stenföremål. I fyndmaterialet ingår även fragment av leridoler av "Pemar typ". Särskilt intressant är ett idolfragment med mycket detaljerad ornering, eventuellt föreställande en människofigur med upplyfta händer.

Lerkärlsbitarna från boplatsen tillhör till största delen stilart I:2 men med finns även några bitar äldre tidig kamkeramik och snörkeramik. Kännetecknande för den yngre tidiga kamkeramiken från boplatsen är dess stora porositet som möjligen beror på att keramiken avmagrats med kalksten. Orneringen (som ofta är sgs. helt yttäcknade) är nästan uteslutande utförd med smal strecklikande stämpel, några bitar uppvisar tecken på målning med rödockra.

Även benmaterialet är förhållandevis rikligt och välbevarat, på basen av en mycket ytlig genomgång verkar sälben helt dominera materialet.

7. Sammanfattning

Vid utgrävningen av stenåldersboplatsen vid Långåmossarna i Kroggård i Karis utgrävdes sommaren 1993 ett område på sammanlagt ca. 52 kvadratmeter.

Jordmånen på utgrävningsområdet bestod av stenblandad fin sand och mjäla.

Under torvlagret påträffades ett så gott som hela utgrävningsområdet täckande förhållandevis tunnt men fyndrikt kulturlager. I utgrävningsområdets östra del övertäcktes sot och smutsfärgade avlagringar av upptill 40 cm ren mjuk sand. Kulturlagret verkar följa den forna strandlinjen som ett tunt endast ca. 5 meter brett bälte och fortsätta både åt nordost och sydväst från det nu utgrävda området.

Vid utgrävningen påträffades tre smutsgröpar och rester av en gropelddstad som anlagts vid en stor jordfast sten. De förhållandevis rikliga utgrävningsfynden består till övervägande del av lerkärlsbitar tillhörande stilart I:2 med inslag av äldre tidig kamkeramik och några bitar snörkeramik. Övriga fynd är två skiffermejslar, slipstenar, fragment av slipade stenföremål och leridoler samt brända ben. Bland avslagsmaterialet dominerar avslag av kvarts och porfyr.

Eftersom det rika boplatslagret även sträcker sig mot sydost och de här belägna delarna av boplatsen hotas av erosion av sandgropskanten är en nödgrävning av dessa delar av boplatsområdet brådskande. Fortsatt sandtäkt i sandgropens östra, nordostliga, nordvästliga och norra delar får inte företas förrän även dessa delar av boplatsen utgrävs. Sandtäkt kan däremot fortgå i sandgropens södra och sydöstra del och om också i mycket begränsad omfattning, även på platsen för det nu utforskade området. De österom skogbilvägen bevarade delarna av boplatsen med fynd av tidig kamkeramik och epineolitisk keramik bör bevaras i naturtillstånd. Detta med tanke på att endast mycket få välbevarade boplatser från denna tidsperiod påträffats i västra och mellersta Nyland.

NEGATIVFÖRTECKNING

- F:96240 Utgrävningsområdet efter röjning och pålande. Foto fr. sydväst.
- F:96241 Smutsgrop i sandgropskanten före utgrävning. Foto från söder.
- F:96242 Arbetsbild, utgrävningsområdets första lager utgrävs. Foto från sydväst.
- F:96243 Arbetsbild, forskningsassistent Heini Inkinen gräver lager 1. Foto från sydväst.
- F:96244-96245 Utgrävningsområdet i nivå 1. Foto från sydväst.
- F:96246-96247 Utgrävningsområdet i nivå 1. Foto från nordost.
- F:96248-96250 Utgrävningsområdet i nivå 2. Foto från nordost.
- F:96251-96252 Utgrävningsområdets sydvästra del i nivå 2. Foto från nordost.
- F:96253-96254 Utgrävningsområdets sydvästra del i nivå 3. Foto från nordost.
- F:96255 – Smutsgrop (keramikförande) ruta 104/523, nivå 3 Foto från sydväst.
- F:96256 Smutsgrop i ruta 105/520, nivå 3.

DIAPOSITIVFÖRTECKNING

- 29186 Utgrävningsområdet före avtorvning. Foto från sydväst.
- 29187 Smutsgrop i sandgropskanten föree utgrävning. Foto från sydväst.
- 29188 Arbetsbild, lager 1 utgrävs. Foto från sydväst.
- 29189 Utgrävningsområdet i nivå I. Foto från nordost.
- 29190 Utgrävningsområdet i nivå I. Foto från sydväst.
- 29191 Utgrävningsområdet i nivå II. Foto från nordost.
- 29192 "Rotvälta" i nivå II. Foto från nordväst.
- 29193 Arbetsbild, skolelev Heini Inkinen gräver fram keramikanhopning i lager 3.
- 29194 Keramikanhopning i lager 3.
- 29195 Utgrävningsområdets västra del i nivå III, foto från nordost.
- 29196 Keramikförande smutsgrop i lager III. Ruta 104/518.
- 29197 Eldstaden i nivå III. Foto från norr.
- 29198 Eldstaden i nivå IV. Foto från söder.

Karta 1

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA: 1992 års utgrävningsområde utmärkt med rött på kartan (●). Utgrävningsområdets koordinater: X=6661 84, Y=2487 36 och Z=ca 33-34 m.ö.h.

GRUNDKARTA 2014 08 KARIS (tryckt i H:fors 1982 med påtryckning 1990)

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA

J. FAST 1993

ÖVERSIKTSKARTA

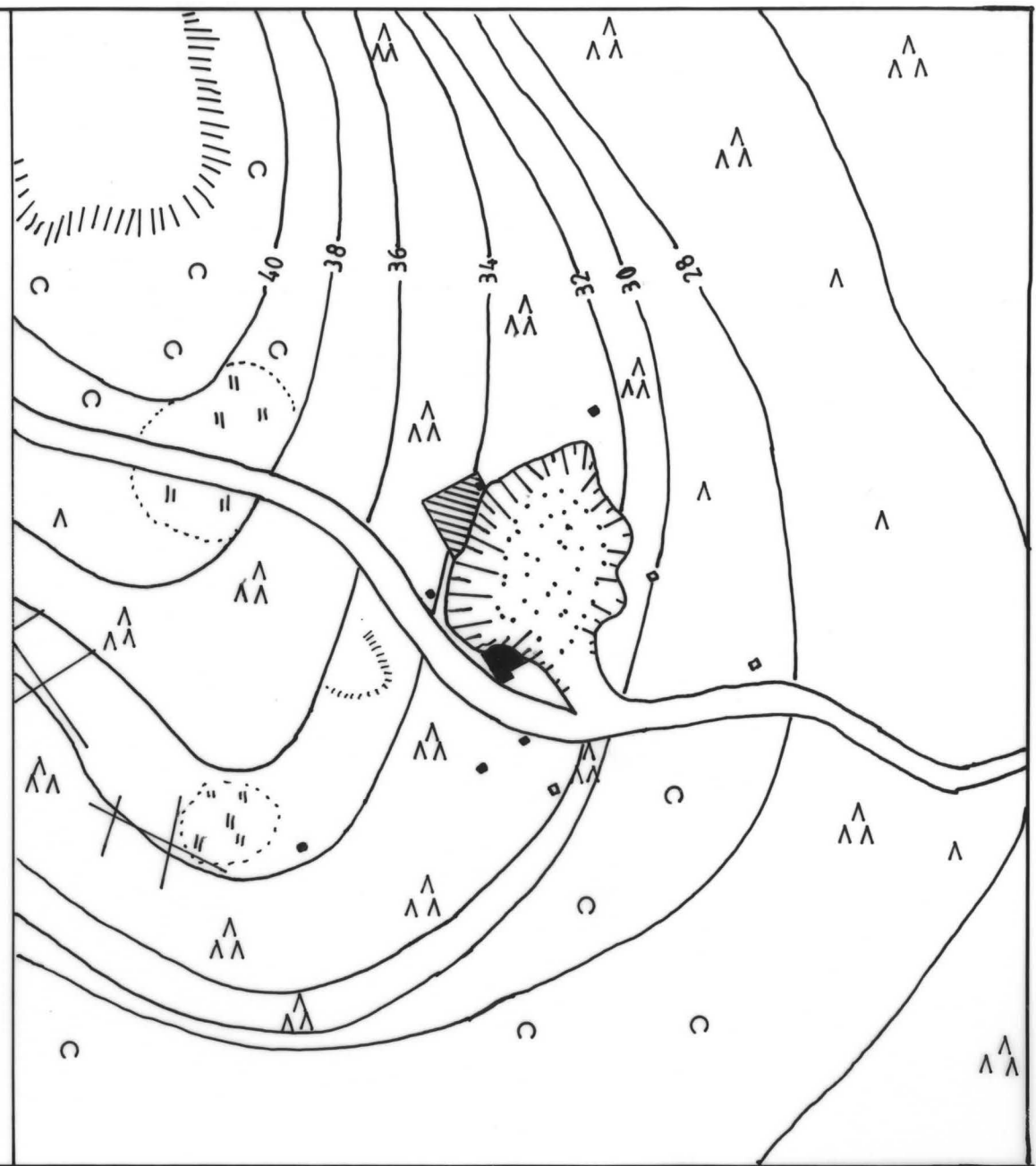
SKALA 1:1000

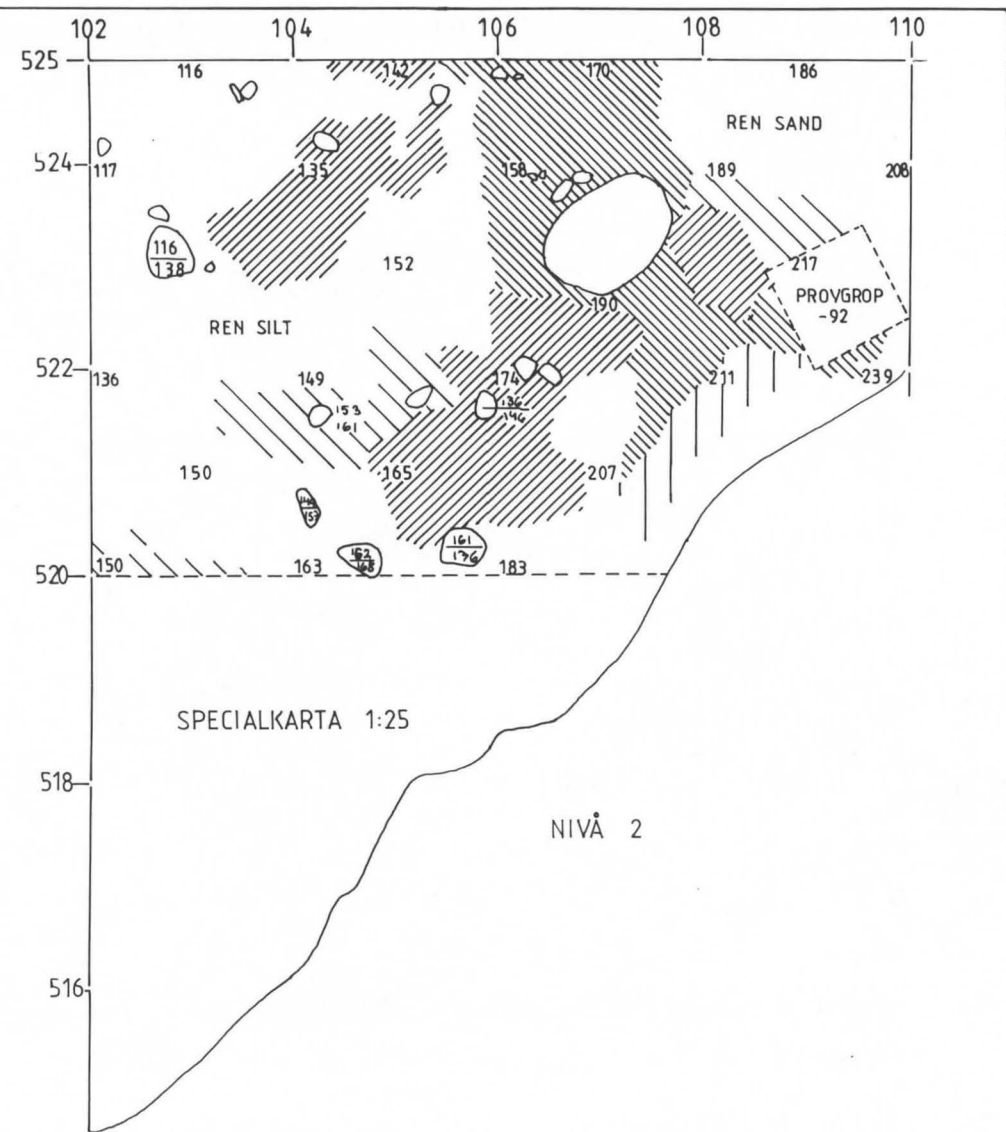
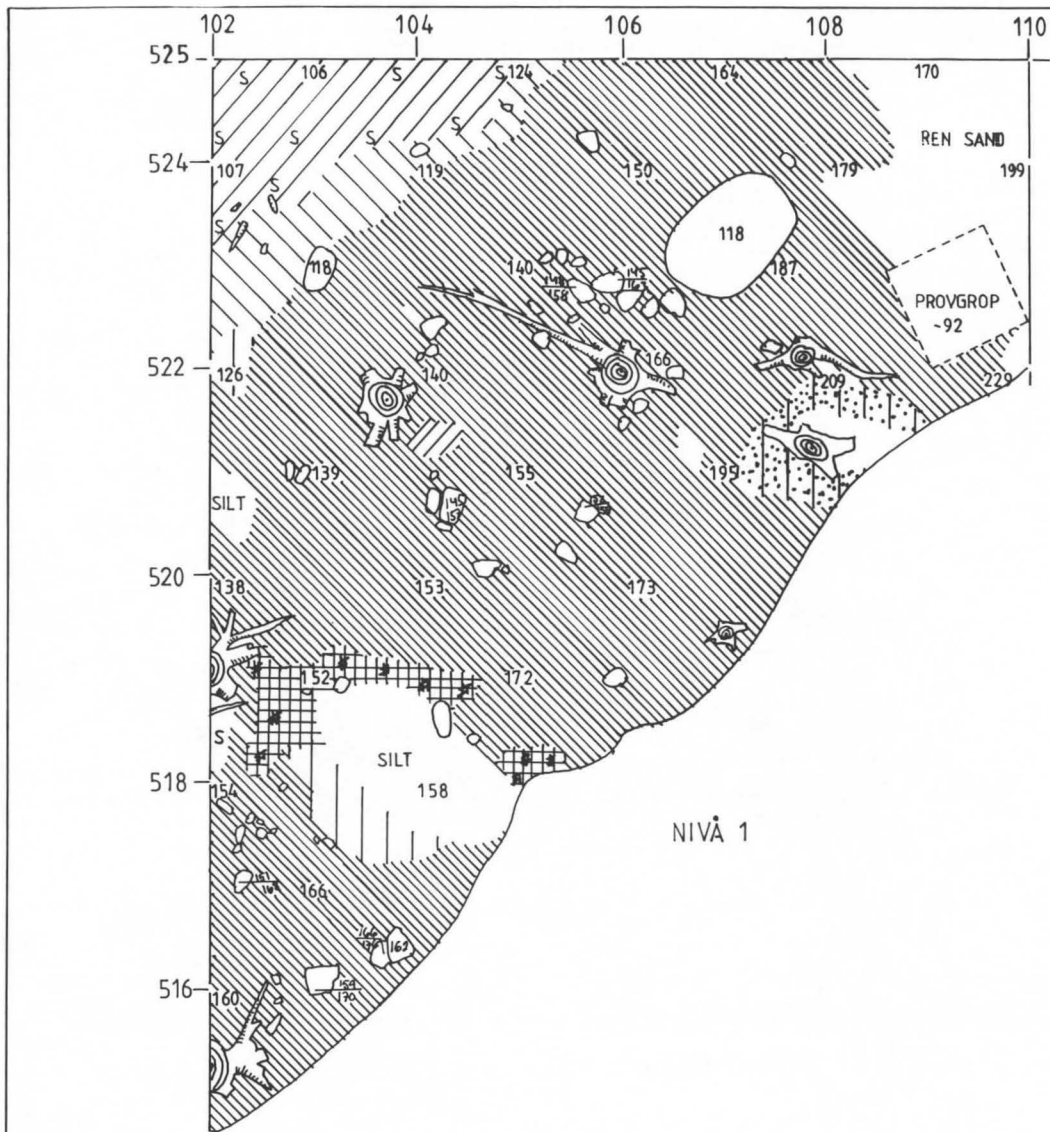
FP 230 (33,71möh.)

RIT D.Lindholm(1992)

- UTGRÄVN. OMR 1993
- UTGRÄVN. OMR 1992
- PROVGRÖP 1992 (■ MED FYND)
- TALLSKOG
- GRANSKOG
- LÖVSKOG
- BERG I DAGEN
- BRANT
- ÄNG

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA

J. FAST 1993

NIVÅKARTA / NIVÅ 1 OCH 2

SKALA 1:50

FP 230

RIT. J. FAST

0 2m

 Gråbrun smutsfärgad sand

 Svag - - - - -

 Rödbrun smutsfärgad sand

 Svag - - - - -

 Bränd sand

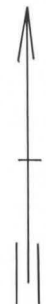
 Sot och kol

 Mull

 Silt

 Sten

 Stubbe

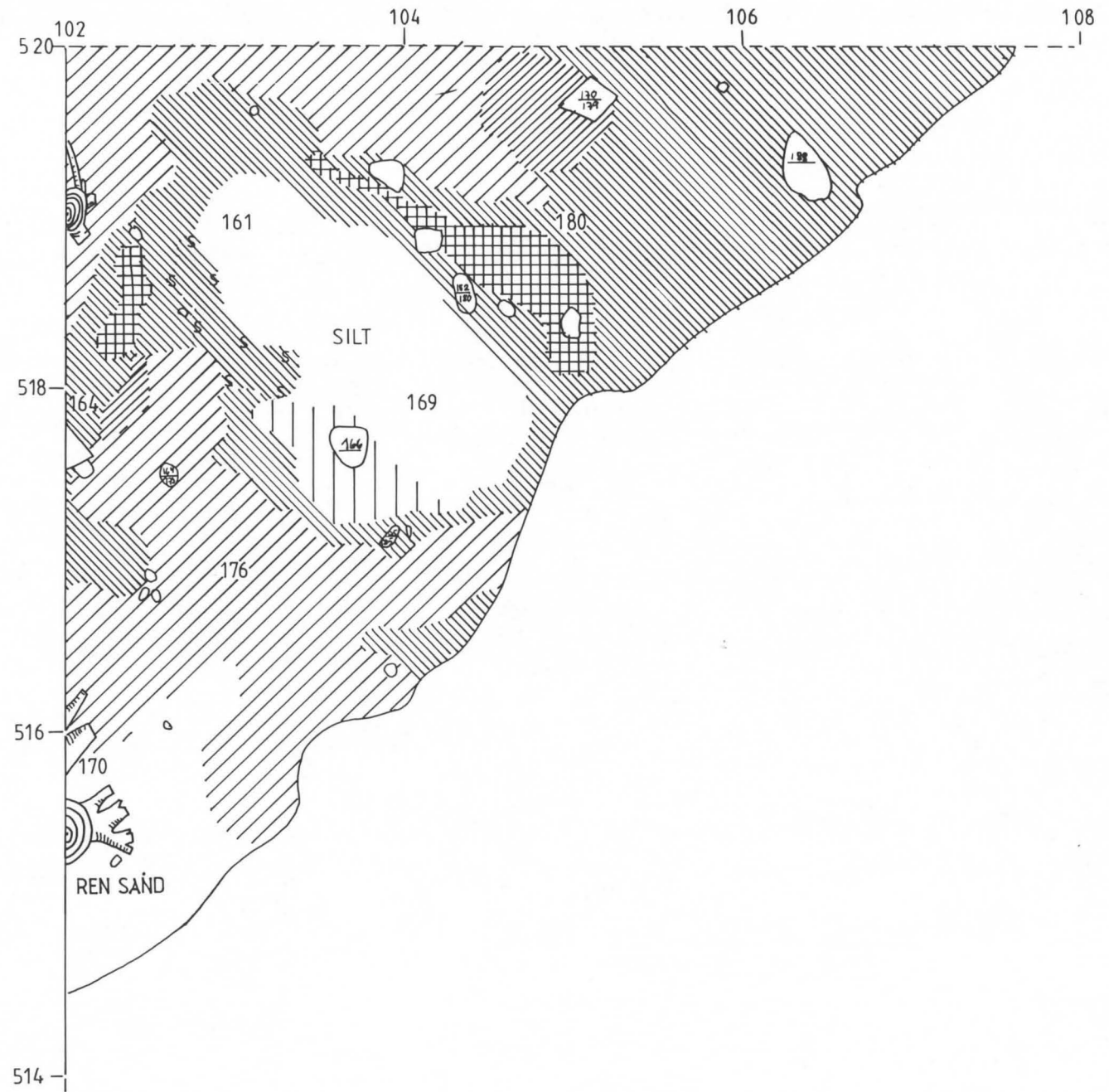

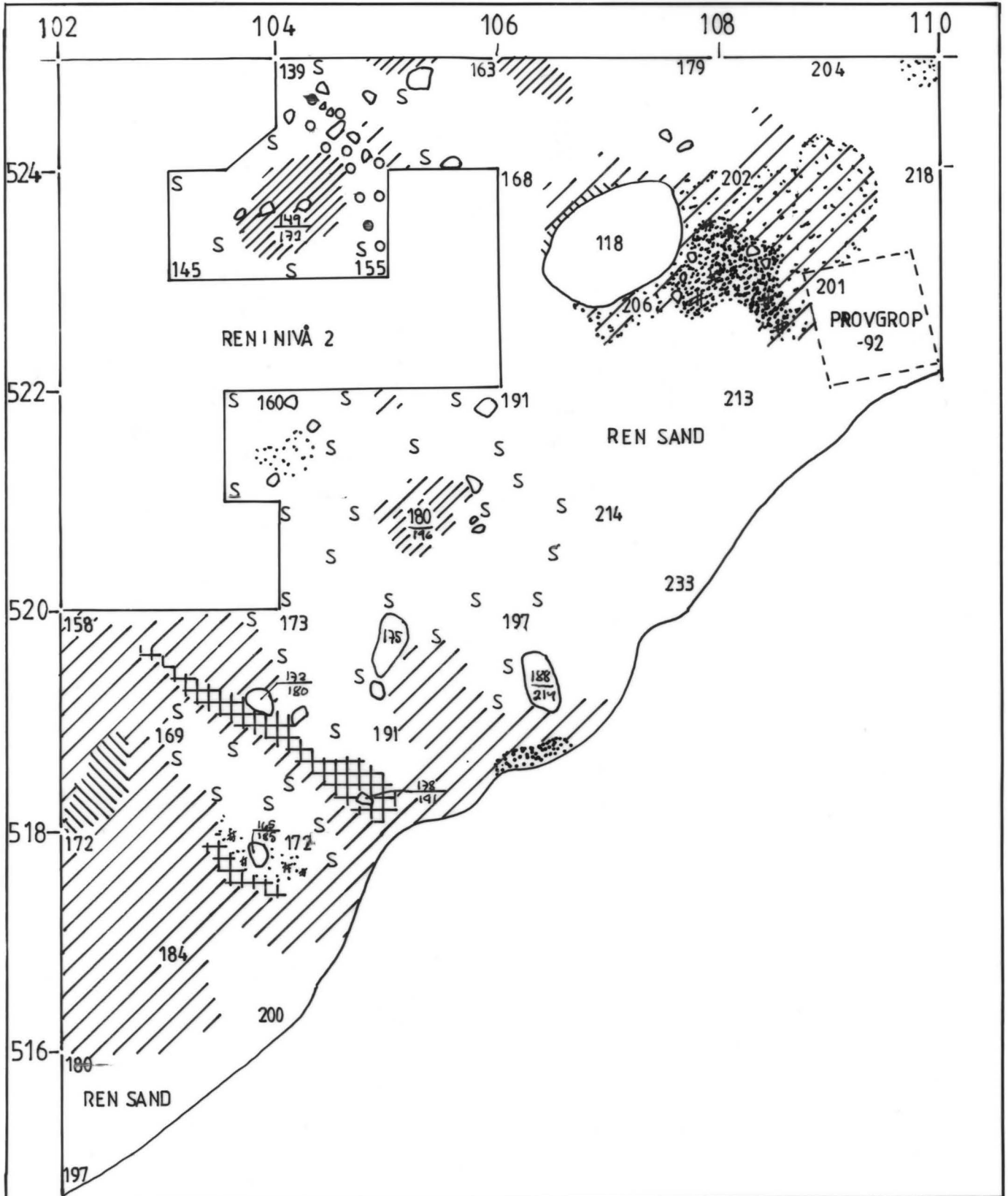
KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA J. FAST 1993

DETALJKARTA 514-520/102-108 NIVÅ 2
SKALA 1:25
FP 230
RIT J. FAST

- Gråbrun smutsfärgad sand
- Svag " " " " " "
- Rödbrun smutsfärgad sand
- Silt " " " " " "
- Bränd sand
- Mull
- Sten

KARIS KROGGÅRD
LÅNGÅMOSSARNA
J. FAST 1993
Nivåkarta/Nivå 3
Skala 1:50
Fp 230
Rit. J. Fast

Gråbrun smutsf. sand

Svag

Rödbrun smutsf. sand

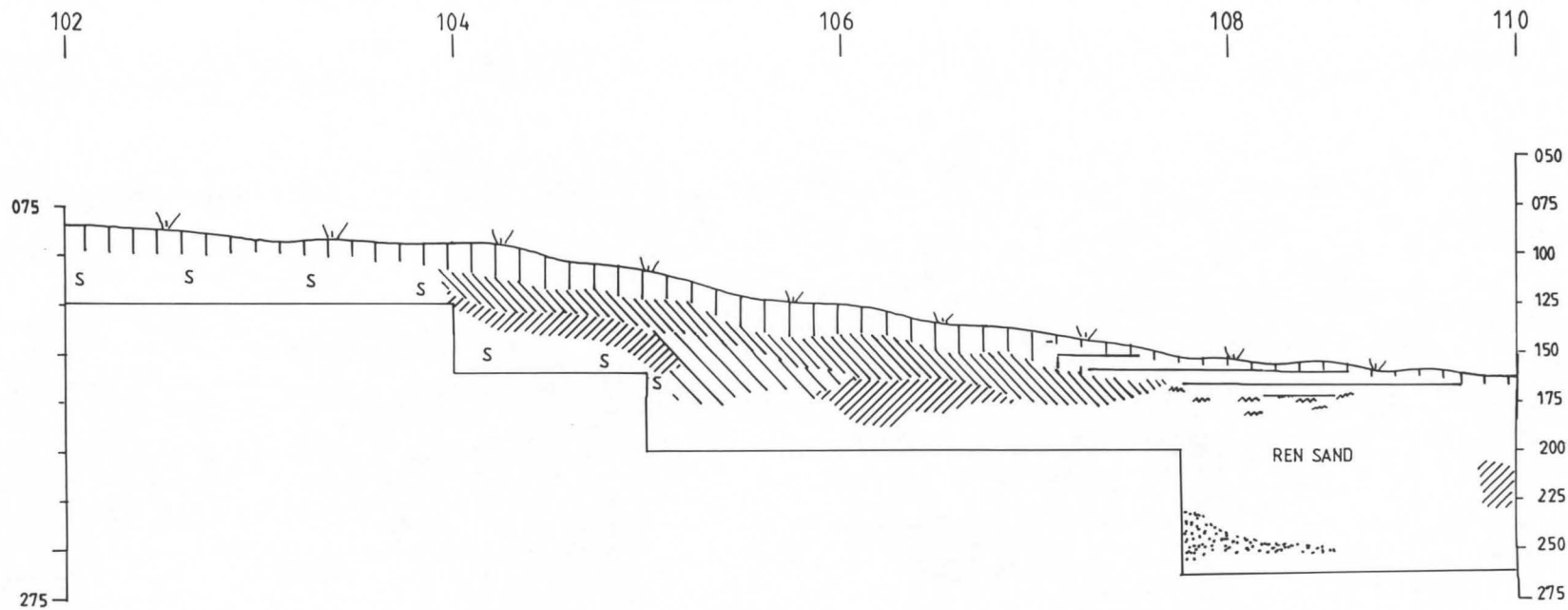
Bränd sand

Sot och kol

Silt(s) och lera

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA
J. FAST 1993

PROFILKARTA NORDPROFIL
SKALA 1:25
FP 230 (33,71möh.)
RIT. J. FAST

- Rödbrun smutsfärgad sand
- Svag
- Gråbrun smutsfärgad sand
- Svag

- Urlakningslager
- Torv
- Järnsand
- Sot

- Silt
- Torv (yta)

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA 1993

F: 96240
Utgrävningsområdet efter röjning och pålande. Foto fr. sydväst.

F: 96241
Smutsgröp i sandgröpskanten före utgrävning. Foto från söder

F: 96242
Arbetsbild, utgrävningsområdets första lager utgrävs. Foto från sydväst.

F: 96243
Arbetsbild, forskningsassistent Heini Inkinen gräver lager 1. Foto från sydväst.

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA 1993

F: 96244 - 96245

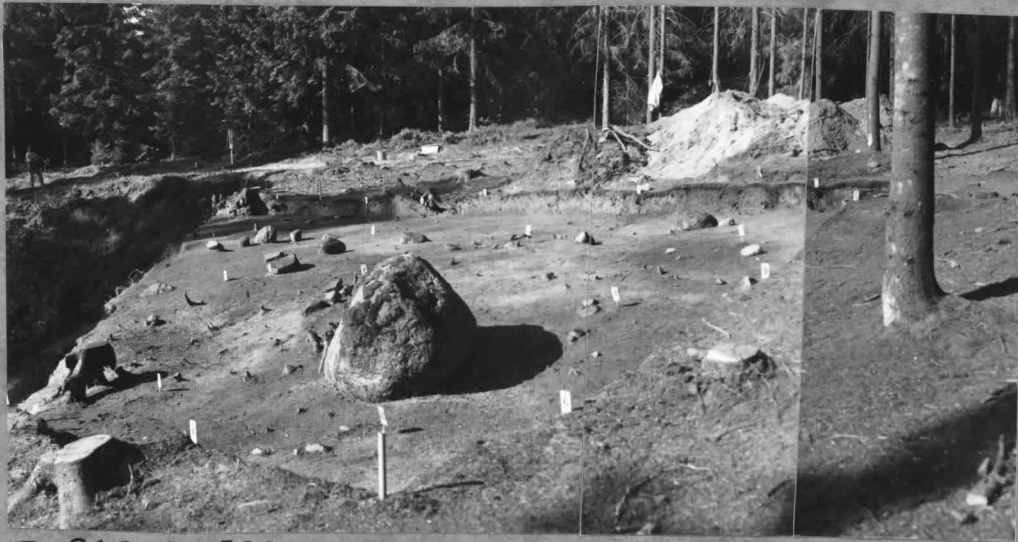
Utgrävningsområdet i nivå 8. Foto från
sydväst.

F: 96246 - 96247

Utgrävningsområdet i nivå 1. Foto från nordost.

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA 1993

F: 96248-96250

Utgrävningssområdet i nivå 2. Foto från nordost.

F: 96251-96252

Utgrävningssområdets sydöstra del i nivå 2.
Foto från nordost.

KARIS KROGGÅRD LÅNGÅMOSSARNA 1993

F: 96253 - 96254

Utgrävningsområdets sydvästra del i nivå 3. Foto från nordost.

F: 96255

Smutsgröp (keramikförbrände)
ruta 104/523, nivå 3. Foto
från sydväst

F: 96256

Smutsgröp i ruta 105/520, ni-
vå 3.

HELSINGIN YLIOPISTO
LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO

Geologian museo / Kivimuseo / Lehtinen / puh. 90-191 3424
FAX 90-191 3466

PL 11 (Snellmaninkatu 3)
00014 HELSINGIN YLIOPISTO

Helsinki 20.10.1993

Jouko Ahtola
Helsinki

Pari vikkoa sitten tutkittavaksi jättämäsi kivinäyte varmistui **maasälpäporfyryriksi**. Teetin siitä ohuthieen (n. 0.02 mm paksu läpinäkyvä kivilevy) polarisaatiomikroskooppitutkimusta varten. Tutkimuksessa selvisi seuraava.

Hajarakeina (suurempina rakeina tai kiteinä) kivessä on maasälpää (pääasiassa plagioklaasia mutta myös kalimaasälpää) ja hiukan kvartsiakin. Masälpähajarakeet ovat omamuotoisia, kvartsi voimakkaasti syöpynyttä. Hajarakeet ovat läpimitaltaan suurimmillaan n. 3 mm. Hajarakeitten yhteydessä on aika runsaasti fluoriittia. Eräänlaisina hajarakeina on myös mineraalिकासaumia, joissa on vihreää kloriittia, titaniittia ja epidoottia sekä jotain mustaa malmimineraalia. Nämä kasaumat lienevät syntyneet sarvivalke- tai pyrokseenihajarakeitten muuttumistuloksia.

Kiven perusmassassa on kiteinen, huopamainen, ja koostuu "suttuisesta" maasälvästä ja kvartsista sekä pienessä määrin myös vihreästä kloriitista. Joukossa on myös pieniä titaniitti-, tremoliitti-, biotiitti- ja kloriittikiteitä. *

Kivi liittyy runsaan fluoriittipitoisuutensa perusteella rapakivigraniitteihin. Esimerkiksi Viipurin rapakivigraniittialueen ympärillä on meillä kallioperässä tämäntapaisia maasälpä- tai kvartsi-maasälpäporfyryrijuonia.

Parhain (= kivikovin) terveisin

Martti Lehtinen

"Kivitohtori"

Liite (näytepala)

* + apatiittia ja zirkonia